

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.
Szerkesztőség: Budapest, V. Ügynök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindenemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Az üzemterv, mint a halgazdaság fejlesztésének eszköze. *Landgraf János.* — Levél Panc.óváról. (Az Országos Halászati Egyesület megerősítése.) *S.M.J.* — Valami a Tiszáról. — Magyar édesvízi halhatározó. (Folyt.) *Dr. Unger Emil.* — Irodalom. Könyvismertetés. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Tárcza: Halászcserdák. *S.M.J.* — Hivatalos árjegyzések. — Hirdetések.

Az üzemterv, mint a halgazdaság fejlesztésének eszköze.

Irta: *Landgraf János.*

A halászati társulatok, mint nyílt vizeken közös tulajdont képező halászatok okszerű hasznosítására hivatott törvényes szervezetek, ebbeli feladatukat egyrészt az alapszabályok, másrészt pedig az üzemterv keretében teljesítik. Amaz a társulat és a tagok jogviszonyát szabályozza, emez ellenben az alkalmazandó üzem menetét és eszközeit szabja meg.

Habár halászatunk szervezetének kiépítésében nagyot haladtunk a legutóbbi évtized folyamán, nem lehet szemet hunyni az előtt sem, hogy az üzemterv alkalmazása és végrehajtása körül vannak mulasztások és hibák is, kivált olyanok, a melyeknek eredete abban leli okát, hogy még mindig nagy a száma azoknak, a kik ezen törvényen alapuló eszköz lényegét és célját félreismerve, azt közömbösen, sőt ellenszenvesen kezelik. Nem felesleges tehát ezzel a kérdéssel behatóbban foglalkozni és az üzemterv gazdasági vonatkozásait bővebben megvilágítani.

Sajátságos, de úgy van, hogy sokan még mindig *őstermelésnek* gondolják a halászatot, azaz olyan foglalkozásnak, a melyknél csupán a javak megszerzése igényel emberi munkát. Ám, hogy egyesek még mindig ilyen maradi és régen lomtárba került nézetet valának, arról bizonyára maga a halászat tehet legkevésbé, mert, a kik nyitott szemmel járnak a világot, sokszor és régen meggyőződhetek arról a nagy változásról, mely a halászat terén is előállott, a parancsoló szükség folytán. Szembeötlő mindenekelőtt az, hogy mennyivel mostohább körülmények között folyik a halászat ma, mint folyt hajdan.

Folyóink ősi állapotában, a mikor azok árvizei szabadon terjeszkedhettek, az évről-évre ismétlődő kiönté-

sekben a nálunk honos halféleségek valóságos Eldorádóját bírták a legjobb természetes szaporító és táplálkozó helyeknek. Azok révén a természet pazar bőkezűséggel gondoskodott a halállomány állandó fölüjlesztéséről. Nem volt tehát szükség egyéb emberi munkára, mint a természet kínálta halat megfogni és birtokba venni.

De fenekestől felfordult ez a helyzet akkor, amikor az ármentesítés érdekében felépültek azok a hatalmas földgátak, amelyek a folyók mindkét partján húzódnak, az árvizek szétterülésének immár végleg útját állják. A halak megfosztva a legjobb ivási és táplálási alkalmaktól, halászati szempontból vizeink értéke óriási hanyatlott, mivel kiterjedésben és minőségben károsodtak. Ennek a folyamatnaként, minden mástól elkintve, feltartóztatlanul kellett elkövetkeznie a sínylődés ma is sokszorosan panaszolt időszakának.

Az itt érintett, nagyon is feltűnő változás következményeit ellensúlyozandó, nálunk is, másutt is, a halfogás megrendszabályozásával kísérleteztek, azt gondolva, hogy a halállomány megfoggyatkozásával egyre féktelenebbül űzött halfogásnak kellő korlátok közé való szorításával lehet majd a kultura nyomán támadt bajokat orvosolni. Kiderült azonban, hogy ezzel egymagában nem lehet segíteni, hanem a közvizeknél is olyan *aktív munkásságra* van szükség, mint a melylyel tógazdasági gyakorlatban, a halak cél tudatos szaporítását és gondozását szolgálják, természetesen az adott viszonyok szerint megokolt keretekben.

Látható ezekből, hogy a kultura nyomán fakadt és emiatt meg nem változtatható új helyzet abban áll, hogy a halásznak nem elég a halat csak *fogni*, hanem mindenek felett *tenyésztetni és gondozni* kell azt tudnia, mert csak így akad mit fogni. Ebben az értelemben pedig ugyanolyan hivatást tölt be, mint mindazok, akik valamely állatféléseget húsáért, avagy másféle termékeért, tömegesen termelnek.

Ezeknek a felismerése s az idevágó emberi tevékenységnek törvény által való szervezése és érvényesülése folytán, az egykor őstermelést jelentő halászat a szó szoros értelmében *modern termelési ágga: halgazdasággá* fejlődött.

Megállapításra szorul, hogy az újabbkori halászati törvények éppen ezen irányú munkásságnak biztosítására és érvényesítésére vetik a legfőbb súlyt. Ezt teszi a mi halászati törvényünk is, mely első volt ezen a téren s több mint 18 évvel előzte meg a bajorországi hasonló törvényt, a mely utánna elsőnek követte.

A mi törvényünk tudvalevőleg a halászati jogtulajdonosoknak *társulatokba való szervezése* által oldja meg ezt a kérdést. A szétdarabolt halászati jogok tulajdonosai a kormány által megjelölt vízterületeken *kötelesek társulattá alakulni* és halászatukat *közösen hasznosítani*. Az ilyen területeken az egyesek helyébe a társulat, mint jogi személy lép, az pedig *tartozik* előre megállapított, ugyancsak a kormány által jóváhagyott *üzemtervben körülírt gazdálkodást folytatni*. Ha a társulat üzemtervének jóváhagyását kinyerte, annak szabványai úgy a társulatra, mint azokra is, a kik bármi címen a társulat kötelékébe tartozó vízterületen halásznak, *büntetés terhe alatt kötelező*.

Nyilvánvaló ezekből, hogy az üzemterv szolgáltatja azt az alapot, a melyen a nyílt vizeken rendszeresítendő halgazdasági üzem elérhető. Hiszen, a mint láttuk, a társulatok nemcsak jogosultak, de *kötelesek* rendeltetésük értelmében *okszzerűen gazdálkodni*. Módjukban áll az evégből szükséges eszközöket előteremteni és alkalmazni. Mindezekben számolhatnak az adott helyzeti viszonyokkal és szorosan simulhatnak azokhoz, a mi tudvalevőleg egyik sarkalatos előfeltétele mindenféle termelésnek. A mennyiben pedig az üzemterv miniszteri jóváhagyás alá esik, a haltenyésztés és gondozás érdekében *a kezelés* bármekkora vízterületen *egyöntetűvé tehető*, még akkor is, ha az egynél több társulat kötelékébe tartozik.

Az üzemterv, mint a halászati társulatoknak saját érdekükben kodifikált és kifejezetten *gazdasági célú szol-*

gáló szabályzata, természetesen a halgazdaság tárgyi tényezőivel kell hogy számot vessen. Minél tökéletesebben elégti ki az idevágólag figyelembe veendő tényezőket, annál biztosabb alapokra fekteti a halgazdaság végső célját: a *víznek halhús alakjában maradóan legiobb kihasználását*. Éppen ezért nagyon is lényeges kellék az üzemtervet, mint ezen tevékenységnek előre megállapított programját, a célnak megfelelő előrelátással elkészíteni.

A feladat nem könnyű és sok körültekintést és tapasztalatot igénylő. A halak életviszonyait megállapító víz, természeténél, tömegénél és a meder alakulatánál fogva ugyanis annyira változó és elütő, hogy már emiatt sem lehet generalizálni, hanem szigorúan adott helyzetekhez kell alkalmazkodni.

Ezekből önkényt folyik, hogy csak általános elvek nézőpontjából foglalkozhatunk az itt célba vett gazdasági vonatkozásokkal. Kiindulásunk alapjául állapítsuk meg legelső sorban azt, hogy mi mindent kell ismerünk, a minek alapján valamely természetes víznek a halak megélhetésére alkalmas voltát elbíráhatjuk.

Elsősorban mértékadók a víznek *fizikai tulajdonságai*. Tehát annak kiterjedése, úgy a normális vízállásnál, mint áradások idején. A víz hőmérsékleti viszonyai, az ezt befolyásoló éghajlati fekvés és mélységi viszonyokkal együtt. Aztán a vízjárás és ezzel kapcsolatos csapadékviszonyok, vízgyűjtő terület nagysága és minősége; a meder alakulata és talajminősége, hordalékviszonyok stb.

Továbbá ismerni kell az illető vízben, illetve vízrészben honos flórát és faunát, ezeknek egymáshozí viszonyát, mindenekfelett pedig a halak táplálására gyakorolt befolyásukat.

Végül az illető vízben honos halféleségek életmódjainak, valamint azok hely és idő szerint való eloszlásának az ösmerése is fontos.

Eme tényezők együttvéve a vizek haltermőképességét, illetve hozamát érintik. Ámde mások is vannak, a melyek a hozam megszerzése, vagyis a víznek tényleges kihasználása tekintetében gyakorolnak jelentős befolyást a

Halászcárdák.

Irtta: SMJ.

Nagyon vissza kell nyúlnom az évekre. Akkor még édesatyám is fiatalember számba ment. 1830 körül, mesélte atyám, a budai részen, a Ráczvárosban és a Szt.-Gellérthegy oldalán és tövében igen sok kis falusi-forma házacská volt.

A Ráczvárosban akkor sok rácz lakott, a Gellérthegy vidékén ellenben német volt a népség; akkor még a szőlőtulajdonosok leginkább a ráczok voltak, a németek pedig csak munkások. A szőlőbirtokok nagy területet foglaltak el; ha jó termés volt, igen sok volt a bor.

A borát minden termelő maga mérte ki a kis házikójában és hogy annál jobban fogyjon, a rácz borkimérők tepsikben sütötték hozzá kis fehér halakat, jól megszóva és paprikázva.

Később a szőlőbirtokok a németek tulajdonába mentek át; a szerbek lassan Szentendre-felé mentek lakni; a ráczok ősi szokását a németek folytatták, boraikat szintén kimérték és a halacskákat is tovább sütogették hozzá, sőt őszkor nagyban gyártották az ürmöst is. De már 1865 körül a bormérések bizonyos átalakuláson mentek át, a sült halon kívül volt kapható szafaládé, párizsi, sajt, no meg az elmaradhatatlan cseh csemege:

a kvárgli. Aztán a halat főzni is kezdték. Így keletkezett a sok apró halászcárda. Németek csinálták bíz azokat. A németek aztán túl akartak tenni egyik a másikon; hogy csak mentől több ital fogyjon, még zenét is kezdtek tartani; a ráczoknál is zinzogott esténként itt-ott egy-egy tamburás, de most már harmonika, gitár szólt, később hegedű is került a bandába és járták a „Höher Peter“-t a Ráczvárosban.

A dolog jól jövedelmezett, a bormérések egyre szaporodtak, úgy, hogy végre alig volt kis ház a vén Gellért oldalán, a hol bort ne mértek volna, a hol ne lett volna pitykés gombokból készített szőlőfürt a kapu felett, a kis zöld kapun pedig bádogtábla: „Weinschank. Eigene weine“ (Bormérés. Saját termés) felírással; a feketén, a jobb felén, krétával felírva a bornak az ára. Bor és hal mindenütt kapható volt. Ha elfogyott a „saját termésű“, volt másik; de a „saját termésű“ sohasem fogyott el.

A budai „spiszbürgerek“ nem ismertek más mulatságot akkor, mint ezeket a kocsákat; ott iszogattak délután, hazamentek vacsorára, utána pedig ismét elmentek az elmaradhatatlan „slafirunk“-ra, a muzikusok nem láttak tőlük egy krajczárt sem egész héten át, csak vasárnap egy hatost, az biztos volt; de hát nem is belőlük éltek a zenészek, azok a pesti vendégekre szá-

halgazdaságra. Így közismert, hogy a halászat üzésére mennyire nem közömbös a fenék talajának a minősége, a fenék és a partok alakulata, úgyszintén a víznek időszakos ingadozása és végül a hasznos halak életmódjával kapcsolatos tulajdonságok.

Csupa olyan körülmény, a melynek megállapítása és kikutatása csakis a vizeknek rendszeres biológiai alapon való tanulmányozásával érhető el. Még szükségesebbé teszi az ilyen irányú kutatásokat a természetes haltáplálékszámaménő állatok, névszerint a parányi állatkák, a fenéken és a partizónákban található puhatestű állatoknak — mint a csigák, giliszták, rovarálcák stb. — mennyiségének, eloszlásának és időszakonként való jelentkezésének tisztázása, valamint a halaknak fajták és kor szerinti fejlődésének pontos megállapítása.

Ha módunkban áll a tudomány szolgáltatni ezen eszközöket a halászmányra vonatkozó statisztikai adatokkal is kiegészíteni, csak akkor leszünk abban a helyzetben, hogy eldöntsük, vajjon:

1. A vizeinkben élő halféleségek alkalmasak-e az ott kínálkozó természetes haltáplálékot jól, a termelőre nézve legelőnyösebben kihasználni?

2. Minő halféleség tenyésztésére alapozandó evégből a halgazdaság és ezek érdekében kívánatos-e a velük azonos táplálékon élő kevésbé értékes féleségeket gyéríteni, avagy pedig másféle halfajtákat indokolt betelepíteni.

3. Kell-e a honos fajtáknál vérfelzárkózást alkalmazni és ezzel az anyagot nemesíteni? avagy az állatállomány szaporítása, esetleg gyérítése útján lehet és szükséges-e a hozamot értékesebbé tenni?

Ha ezek tekintetében is teljes megállapodásra jutunk, akkor foghatunk csak az üzemterv elkészítéséhez azzal a reménnyel, hogy kellő előrelátással rakhatjuk le az okszerű halgazdaság alapjait. A mi az üzemterv felépítését illeti, egyrészt a haltenyésztés iránya és érdeke felől, másrészt a halfogásnak, a fogyasztás és értékesítés igényeivel számoló üzem felől kell intézkednünk, mihez képest kettős irányban kell rendelkezünk. Nevezetesen a *tenyésztés és használat* dolgában, mindenféle körülményt számbavéve, olyan kezelést kell biztosíta-

nunk, a melyik mellett a víz, idővel jellege és termőképessége szerint a legokoszerűbben használható ki. Az *üzemet* pedig akként kell szabályoznunk, hogy a halak és haltermékek értékesítésére kínálkozó feltételek alapul vételével, az üzemmel kapcsolatos költségek helyes arányban álljanak a várható jövedelemmel. Vagyis céltudatos gazdálkodás keretében, a víznek az adott viszonyok között való maradandóan legjobb jövedelmezőségét biztosítsa.

A tenyésztés és használat keretébe tartozik a halasítás megoldása, valamint a halak óvását és védelmét szolgáló különleges intézkedések rendszeresítése, mint a legkisebb méret, fogóeszközök szabályozása stb. Ezen teendők nézőpontjából egy más kérdés is eldöntendő. Ugyanis, mivel nálunk általánosan követett gyakorlat a halászatnak haszonbérlet útján való hasznosítása, önként felvetődik az a kérdés, hogy ki hajtsa végre ilyen esetekben az üzemterv vonatkozó rendelkezéseit: a *bérbeadó társulat*, avagy pedig a *bérlő*? Amaz t. i. a bérszerződés alapján, vagyis magánjogi alapon, a bérlőt is kötelezheti az idevágó intézkedéseknek kifogástalan teljesítésére.

Nézetem szerint, kivált hosszú bértartam mellett, a bérlőt közvetlenebbül érinti ez a kérdés, mint a bérbeadót. Jóllehet az utóbbira nézve sem közömbös az, hogy teljes mértékben biztosítva lássa a halállomány kifogástalan fenntartása érdekében nélkülözhetetlen utánpótlást. Ennyiben a bérlő is kötelezhető tehát a halasítással a kapcsolatos munkálatok elvégzésére. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy részben a multból eredő megszokottság, részben a szakértelem hiánya miatt, nagyon sok olyan bérlő akad, a ki nem tudja, még több, a ki nem akarja ezt a munkát elvégezni. Addig, a míg a mai átmeneti jellegű állapot áll fenn, célszerűbbnek mutatkozik, ha a halászati társulat teljesíti a halasítást s csupán annak a költségeit hárítja át a bérlőkre. Ilyen módon biztosan a célnak megfelelőbben, de olcsóbban is oldhatja meg feladatát. Célszerűbben azért, mert akárhányszor másutt kell a népesítésre szánt halanyagot szabadjára engedni, mint a hol azt fejlett korban fog-

mítottak. Ezeket abban az időben a vasból készült oroslánfejű átkelő csónakok szállították át a Dunán (Uberfuhr). Ezek voltak az igazi vendégek; ha hozzáfogtak a halevéshez, meg a „budai“-hoz, akárhányszor lekéstek az utolsó csónakjáraltól („Versamt die Uberfuhr!“) Mehettek a lánchídon át haza a Józsefvárosba gyalogszettel. Azt se bánták. Annál jobban aludtak.

A hetvenes években a sok kis „Weinschank“ is kezdett fogyni. A németek borkereskedők lettek, annyira megvagyonosodtak, hogy a kis mérésel már nem törődtek; a Ráczváros is kezdett lassan épülni. Egy pár magyar kocsmáros is letelepült, de azok a halfőzéssel felhagytak és gulyáshúst és pörköltféléket adtak. Czigányok jöttek a harmonikások helyébe. A német spizbürgereknek, noha részben Kossuth-szakált is viseltek, csak nem volt ínnyükre sehogysen ez a nagy változás, ők aztán a Kutyavillába, a „Szemétdomb“ csárdába, no meg az „Albäcker“-féle vendéglőbe kezdtek járni; ez utóbbi maradt legtovább hű a régi korhoz, csak éppen hogy zenéjét egy cziterás szolgáltatta, de ez a változás nem rontotta a stílust.

A nyolczvanas években még keletkezett néhány új halászcserda, de azok igen rövid ideig tartották magukat. Nem tudtak boldogulni. A halászlét „jegelt“ halból készítették. Hát hiszen az is halászlé, de nem annak,

aki már igazi halászlét evett. Nem csoda, hogy rövid életűek voltak.

De hát a nyolczvanas években aránylag a hal ára is magas volt már, különösen az élő halé; adni pedig adagját mégis 25 krajczárért kellett és oly nagy adagokat, hogy egy emberfő böven kielégítsen. Azon a halon a vendéglős ugyan nem keresett; csak az volt a haszna, hogy a halra fogyott az ital; de hogy semmiképp se legyen vesztesége, az italokat is „vizezni“ kellett; ezt pedig a vendég igen hamar észreveszi!

A milleniumi kiállításon aztán még egy utolsót lobbant a halászcserdák kialvó fénye. Megnyílt a „Singhoffer“-féle halászcserda. Az akkori kor igényeihez mértelen berendezett helyiség volt a kiállítási területen. Csakhamar a legmagasabb köröknek lett gyűlőhelye. Miniszterek, mágnások mindennapi vendégek voltak. Néhai Szilágyi Dezső egy héten hatszor is meglátogatta, Madi-Kovács tábornok is, gróf Bethlen Gábor és gróf Bánffy Dezső is igen sűrűn volt ebédre, vagy vacsorára vendégünk. Sőt József főherceg is.

Az akkori szeptember első napjai gyönyörűek voltak. Egy délutánon ismeretlen hölgy hivatott be az étterembe és tudtomra adta, hogy nagy megtiszteltetésben leszek részem: *Ófelsége Erzsébet királyné* legközelebb halébredre jön el! Persze addig titoktartás. Nem lehetett

hatják s így még a bérlők között támadható ellentétek is könnyen veszélyeztetik a rájuk bízott halasítás egyöntetű kivitelét.

De nagyobb szellemi és anyagi erejénél fogva is a halászati társulat legtöbbször inkább van abban a helyzetben, hogy a halasítás célját és érdekét jobban szolgálhatja a bérlőnél. Azzal pedig egy más szolgálatot is tesz, nevezetesen példaadással győzi meg a földművesnél is okvetlenül vetni kell annak, a ki aratni akar.

Nézetem szerint kivételt ez alól csupán a sporthorgász egyesületekkel lehetne tenni, a mennyiben, tapasztalásom szerint, azok saját jól felfogott érdekükben szívesen foglalkoznak a halak tenyésztésével. Már pedig számtalanszor láttam, hogy a ki tenyészt a halat, az szívesen gondozza későbbben is, szóval megszereti és apostola lesz a halászat ügyének. Erre pedig égető szükség van, mert kétségtelen, hogy néhány önzetlen és lelkes ember vállvetett munkája rendkívül hatásosan bírja a halgazdaság ügyét a fentebb kifejtett alapon előbbre vinni.

Még csak azt óhajtom megemlíteni, hogy az üzem-terv révén gondoskodhatunk a bértartam szabályozásáról is, a melyet ha elég hosszúra állapítunk meg, a bérbeadó és bérlő érdekei között felmerülhető ellentéteket nagy mértékben csökkenthetjük. Nézetem szerint a ma szokásos hat esztendei bértartam, ebből a nézőpontból legalább 10—12 évre volna emelendő.

Levél Pancsováról.

(Az Országos Halászati Egyesület megerősítése.)

Már Hunfalvy János is említi egyetemes földrajzában, hogy Pancsova város lakosságának nagy része a halászatot foglalkozik.

Így is volt a régi időben, Apatin kivételével Pancsován lakott a legtöbb halász a Duna mentén. Ez nagyon is természetes, mert Pancsova környékén négy folyó egyesül egymással, a melyeknek nagy árterek vannak. Ezeken

az ártereken, ha a víz lepad, sok ér, kis tó és nagyobb vízzel telt lapos marad vissza, a hol a hal szívesen tanyázik. Nem csoda hát, hogy erre a vidékre nagy számban települtek le a halászok.

En a múlt század hetvenes éveiben jártam ott először és noha már akkor számuk egyre fogyott, mégis körülbelül 340 halász-család élt a városban.

Azokban az években a város első és legtekintélyesebb halászmestere az öreg Juhász bácsi volt. Neki volt a legtöbb halászati jogbérlete: Titeltől kezdve lefelé egész Báziasig kevés határ kivételével az egész Duna. Csak egyedül nála nyolcz nagy háló dolgozott; hat emberrel számítva: az 48 ember, volt azonkívül még vagy 60 csónakos halásza is, kiket felszereléssel ő látott el. Aztán vidéki kis csónakos saját eszközeivel, némelykor 100 is, dolgozott a területén harmadában. Körülbelül kétszázan halásztak hát; az öreg Juhász bácsinak inasa 8—10 is volt egyszerre.

Rajta kívül még sok halászmester volt Pancsován akkor. A három Hedrich testvér, a két Lengyel: Józsi és Jani, Drescher György, Rész Pál, Weidinger, Fritz János, Franz Johann (pesti), Andresovits stb., akikre emlékszem. Ezeknél mindeniknél sok hálós halász és csónakos dolgozott.

A hetvenes években a halászmesterek még csak a szép halakat vették át a halásztól; a fehérhalakat és egyéb apróságot meghagyták az embereknek és így pénteken vagy vasárnapon rengeteg halász árusított halat a pancsovai halpiaczon: a mesterek a szebb halakat, a legények és feleségeik pedig vesszőre fűzött fehérhalakat. Egy-egy ilyen piaci nap vetekedett a fővárosi halpiacczal, sőt a kicsiben való vásár felül is múlta az ittenit. Nemcsak pancsovaiak, de a környékeliek is, valóságos néptömegek gyűltek össze és vitték szerteszét a halat.

A régi időkben a pancsovai halászok különálló czéhet alkottak, mikor aztán a czéhrendszer megszűnt, egyesületbe tömörültek és évtizedeken át erős összetartásban maradtak. Csakhogy most már az öregek, kik rendületlenül hívei voltak az egyesülésnek, elhaltak; ma már

hát a büszke, nagy örömmel előre eldicsekedünk. Csak az tudhatja, ki ilyenén már keresztül esett, hogy milyen nagy óvatosságra és hidegvérre volt szükség ahhoz, hogy mindent előkészítsünk és mégse sejtse meg senki sem, hogy mi is készül itt tulajdonképpen! De a parancs úgy is szól, hogy bárki is felismerje a felséges királynénkat, nehogy bármily mozdulattal is elárulja az inkognitót. Terhes egy feladat ennyiről gondoskodni, de meg lehet tenni, ha nagy akaraterő van az emberben és sok-sok hidegvér.

A nagy nap végre elérkezett. A cselédség már kezdett gyanakodni valamire, de csak az utolsó pillanatban árultam el a dolgot annak az egy pinczérnek, a ki segített, mikor a fehér keztyűt átadtam neki. Pont egy óraker délután megjelent a királyné; öt lépésnyire követte palotahölgye, Festetich grófnő, tíz lépésre utána Gizella főhercegnő Ferenczy Idával és egy kíséretbeli úrral.

Az asztal a tornáczon már el volt készítve. Oda kísértem a magas vendégeket. Öt perczre már megkaptam a parancsot s kezdtük a különböző halakat, különböző módra elkészítve feltálalni. Az étkezés körülbelül három óráig tartott. De a Felséges asszony csak öt óraker távozott kíséretével, nagyon megelégedetten, hogy háborítatlanul és senki által fel nem ismerve, nyugodtan költötte el az ebédet.

A sok vendég között azonban akadt bizony több is,

ki azonnal felismerte a magas társaságot. De a szemem mindenhol járt és a hol valami gyanúsat vettem észre, rögtön odamentem s elsimítottam az izgalmat. Mégis majdnem baj történt. Egy tábornok, majdnem minden napos vendégünk, lépett be s szemé egyenesen a királyné asztalára esett, persze felismerte az ott ülőket. De nem ért rá még egészen tisztába jönni a helyzettel, mikor én már mellette termettem és hirtelen a belső helyiségbe vezetve, leszereltem. Nagyon megköszönte.

A millenniumi kiállítás bezárásakor a csárda is megszűnt. De engem egyszer még meghívtak az udvarhoz, halászlét főzni.

A kiállítási halászcserda megszűnt ugyan, de utána annál több keletkezett s mind a „Singhoffer“ nevet viselte. Csak éppen divatból. De a név se használt már nekik. A halfőzésre ugyan ráfizettek. Nem is csoda, ha hamar elmúltak. A jó halászlé bizony csak a halásznak nem drága, de annak, kinek a halat venni kell, sokba kerül. Ha fej nélkül adagolja, úgy 40 deka hal megy egy adagra; aztán gyorsan is kell fogyni, mert ha soká van a tűzön, a hal húsa elpuhul, széjjelesik, az adagokat beosztani nem lehet, olcsón adni még kevésbé.

Ígazi halászcserda, jó kiszolgálással, a mai halarak mellett már nem képzelhető el. Egy kis jó halászléért bizony messzi kell ma már menni.

a tagok létszáma elenyészően csekély, öregek is s így bizony csak idő kérdése, hogy a pancsovai halászok egyesülésének is csak az emléke marad fenn. A fiatalok már a modern kor emberei, a kiket csak a saját hasznuk érdekel. A legnagyobb kár az volna, ha a pancsovai halászcéh ereklyéi is elkallódnának, elpusztulnának. Talán meg lehetne azokat is menteni, úgy mint a budapesti halázmesterekét, a melyek az Országos Halászati Egyesület megőrzése alá kerültek.

Egyáltalán legszebb volna, ha minden halászati ereklye, a mely megszűnt czéhektől vagy ipartársulatokból maradt vissza, az Országos Halászati Egyesület ereklyegyűjteményébe kerülne. Ott volnának a legjobb helyen, annál is inkább, mert a leghelyesebb volna, ha Magyarország minden halásza az Országos Halászati Egyesületbe tömörülne. Csak javára válhatna az mindenkinek, hiszen jól tudjuk, hogy valamely szervezet minden egyes tagjának érdekeit annál jobban védheti, minél több tagot számlálva, minél nagyobb erőt képvisel s fejthet ki.

Tudtommal ilyen Halászati Egyesületek voltak Szolnokon, Tokajban, Csongrádon. Vajjon kinek az őrzetében maradtak régi írásaik s egyéb ereklyéik? Talán van még az országban több is, hasonlóan a pancsovai egyesülethez, elenyészően kevés taggal: Pozsonyban, Komáromban; Apatinban mindenesetre még erősebb csoportosulás létezik.

Nem nagy fáradságba kerülne ezeket az Országos Halászati Egyesületbe bevonnai, mert a halászok legnagyobb részében megvan a hajlandóság, csak álljon valaki mindenhol a mozgalom élére. Ha ily módon az Országos Halászati Egyesület tagjainak száma tekintélyes nagyra szaporodnék, akkor az ügybeosztást is csoportonként lehetne szervezni: a haltenyésztők, halázmesterek, halkereskedők, halászati bérlők stb. különleges érdekei így külön-külön képviselést nyerhetnének és a fennálló bajok könnyebben volnának orvosolhatók.

Ne halaszszuk tovább, amit eddig elmulasztottunk. Az idej közgyűlésből kifolyólag fogjunk közös erővel a taggyűjtéshez, hogy az új korszak beállításával készen álljunk egy helyen, egy egyesületben — egységesen.

SMJ.

Valami a Tiszáról.

A „Szegedi Napló“-nak néhány elsárgult régi lapját juttatták baráti kezek hozzánk. A Tisza halászatáról van bennök szó. (Lévay Béla: „A Tisza halinsége“. Szegedi Napló, 1908. szept. 23—25.) A Tiszáról minden hír, még ha régi is, érdekelhet bennünket, különösen, ha olyan gyakorlati embertől származik, mint minőnek a Napló írója látszik.

Ugy látszik, hogy 10 év előtt is akadtak még olyanok, a kik a Tisza régi halbőségét igen egyszerűen vélték visszavarázsolhatónak. Ezeket oktatja ki mindenkéltől Lévay, rámutatva arra, hogy nem a „rablóhalász pecszézők“ okai a Tisza halszegénységének és a horgászati sport eltűnésével, mint a hogy az történt, nem lehet a bajon segíteni. Idézi azokat a szakcikkeit, a melyek ma már közismertek és a melyek rámutatnak a szabályozások, az ármentesítések hatására. Utal Lévay cikkében az ivadéknevelés fontosságára s ezzel kapcsolatban az *ivadéknevelőtelepek* létesítésére.

Fejtegetéséhez, mintegy kiegészítésül, csak azt kívánjuk megjegyezni, hogy a legtömegesebb ivadéknevelés sem adhatja vissza a Tisza régi halbőségét. Az ember idevonatkozó ténykedése csak a Tisza mostani állapo-

tában való segítséget jelenti halállományának fenntartására, vagyis a szabályozások és ármentesítések hátrányos következményeinek *csak egy bizonyos részét* tudjuk ellensúlyozni, de nem a haltömegeket nevelő ártereket pótolni.

Annak tehát valami sok értelme nem volna, hogy *mentől több* ivadékot neveljünk és bocsássunk be a folyóba. Gyakorlatilag is rendkívül nehéz, sőt a tapasztalatok megmutatták, hogy amolyan szabályszerű ivadéknevelőtelepeket, a melyekbe évenként anyahalakat tesznek ki s azokat ott megívatván, ivadékkukat később, ősz felé megerősödve bocsátják a folyóba, fenntartani szinte lehetetlen. Az anyahalakat egyik évről a másikra eltartani alkalmas tavak, tartók hiányában nem lehet; évenként való odaszállításuk gyakorlatilag alig megoldható feladat, eltekintve attól, hogy a frissen szállított anyák megívása mindig kétséges is. Ezek helyett sokkal helyesebb arra fektetni a súlyt, a mire Lévay gyakorlati tapasztalattal rámutat; a természetes ívóhelyeken az ikra és ivadék megmentésére. Az ikra megmentésére akkor kell gondolnunk, ha az árvíz, a melyben a halak megívtak, rövid tartamú és az ikra, mielőtt kikélt volna, esetleg szárazon marad. Ilyen esetekben az árvíznek a mélyedésekben való visszatartása megfelelő zsilipek beállításával nagyon is eredményes munka.

Épp így fontos a kikélt ivadéknak megmentése az olyan mélyedésekből, a melyekben ott reked s ha a víz kiapad, ott is pusztul.

A kubikgödrök szerepe nagyon is ismert e téren.

Lévay a halászati társulatok ez irányban való ténykedéseit teszi, ügylátszik, nagyon is alapos, keserű tapasztalatok alapján bírálat tárgyává. Azt mondja végül;

„A saját tapasztalataim alapján állíthatom, hogy a kihalásztatásnak csak úgy van sikere, ha a halász munkásoknak folytonosan sarkába van az ember. Még akkor is utánuk kell nézni, mikor a kifogott halat viszik a Tiszára, mert azt is megcselekszik, hogy az ártéri füzeserdő szélén kiöntik a halat s egy kis leheveredés után nyugodtan visszatérnek, mint a kik jól végezték munkájukat. Ezt velem is megtették egyszer tavaly, de mindjárt rajtacsíptem őket.

A halászati dolgokban tehát mindenütt a legszigorúbb közvetlen felügyeletre és ellenőrzésre van szükség, mert máskülönben kárba vész a halászat ügyének előmozdítására szánt minden fillér; kárba vész az a sok jóakarát, a mi az íróasztalok mellől rendeletek, utasítások alakjában jó; de kárba vész maga a halászati törvény is minden üdvös rendelkezéseivel egyetemben.

Nagyon érdekes s a Tisza halrajzára is jellemző adat, a mit a halak vándorlásáról a Tiszában említ:

„Az elmondottak után tisztában lehetünk azzal, hogy a Tiszában a hal magától soha többé elszaporodni nem fog. Néha kapunk ugyan vándorhalakat az alsó Dunáról, a hol még vannak nagy árterületek, de ebben kevés vigasztalást találhatunk, mert a fölúszó halak mennyisége mindig csekély.

Csak egy esetre emlékezem, mikor valóban nagy mennyiségben úsztak föl a dunai kisebb pontyok. Ez körülbelül 12—13 évvel ezelőtt történt. A leghúsesebb látogatóink az alsó Dunáról a kecségék. Ezek minden esztendőben júniusban, kérészfelszálláskor, vagy mint a halászok mondják: tiszavirágzáskor, kisebb-nagyobb mennyiségben rendszerint megjelennek nálunk. Az idén (1908) elég szép számmal jöttek. A halászok sokat ki is fogtak közülök. A kecségének nagyon kedves csemegéje a kérész; annak a kedvéért úszik föl, mert a kavicsos medrű Dunában nem juthat ehhez a

táplálékhoz. Néhány tokot és angolnát is kapunk minden évben alulról. Az idén 8—10 kisebb tokot és 4 angolnát kaptunk. Én magam is láttam egy horoggal fogott szép példányt, a mely egy méter hosszú volt.*

Idéztük ezeket a régi írásokat, mert ma is teljesen helytálló, miután igazán gyakorlati tapasztalatokon alapulnak s mert talán biztatásul szolgálnak másoknak is, a kik a halászattal gyakorlatilag foglalkoznak, hogy tapasztalataikat a köz javára minél szélesebb körben ismertessék.

Magyar édesvízi halhatározó.

Irta: Unger Emil dr. (Folytatás.)

III. család: Tökehal-félék — Familia: Gadidae.

Külső ismertető jegyek: A test hengerded, nagyon apró pikkelyekkel fedett; az első hátúszó rövid, a második hátúszó és az alsó úszó nagyon hosszú, a farkúszó domború szélű és váza is teljesen szimmetrikus. Az alsó áll közepén egy lelógó hosszabb, az ornyílások között egy-egy rövidebb bajuszszál. A szájban egyforma, apró fogak:

Tarka menyhal — Lota vulgaris.

IV. család: Angolnafélék — Familia: Anguillidae.

Külső ismertető jegyek: A bőr nagyon apró, alig látható pikkelyekkel fedett. A hát-, fark- és alsó úszó egyetlen összefüggő úszószegélyt képeznek. A szilványfedőkészülék a bőr alatt elrejtve, miért is csak a nagyon szűk kopolyúrések láthatók a mellúszók töve alatt. A szájban kefefogazat:

Síkos angolna — Anguilla vulgaris.

V. család: Heringfélék — Familia: Clupeidae.

Külső ismertető jegyek: A test oldalt erősen lapított, nagy, lazán álló és könnyen kihulló pikkelyekkel fedett, de a fej pikkelytelen. A has éles és sajátságos alakú ormós pikkelyektől fűrész. Gyenge, könnyen kihulló fogazat.

A nemek meghatározó táblája.*

A) A kopolyúfedők simák, a szemek alig észrevehető, csökevényes, átlátszó porczogós szemhéjakkal, vagy ilyenek nélkül. A felső állkapocsnak nincsen közepén mély bevágása. A farkúszó tövének kétoldalt nincsenek nagy pikkelylemezek:

Clupea (I).

B) A kopolyúfedők csikoltak; a szemek két állású, porczogós, nagy szemhéjjal. A felső állkapocs közepén mély bevágás. A farkúszó tövének mind a két oldalon két nagy pikkelylemez:

Alosa (II).

A fajok meghatározó táblája.

I. *Clupea*-nem — Genus: *Clupea*.

1. A hát profilje majdnem egyenes vonalú, a hasé ellenben erősen domború, a száj homlokfelé nyíló:

Clupea cultriventris.

2. A hát és a has profilje egyformán mérsékelten domború, a száj csak kissé fölfelé nyíló:

Clupea delicatula.

II. *Alosa*-nem — Genus: *Alosa*.

1. A szájüregben az első kopolyúíven 48—59 kopolyútövis**):

Dunai nagy hering — Alosa pontica.

2. A szájüregben az első kopolyúíven körülbelül 80 kopolyútövis:

Dunai kis hering — Alosa nordmanni.

Jegyzet: A meghatározó táblákba fölvevett heringfajok a Fekete-tengerben élnek és a Dunába vándorolnak ivás idején. Eddig csak

*) Antipa nyomán (Die Clupeinen des Westlichen Teiles des Schwarzen Meeres und der Donaumündungen. Denkschriften der K. u. k. Akademie der Wissenschaften. 78. köt. Wien, 1906. p. 2—56).

**) Ha a szilványfedőt óvatosan fölemeljük, akkor a kopolyúíven keresztül hozzáférhetünk a kopolyúívekhez. Az az első kopolyúív, amely a kopolyúfedők alatt legfelül van. (Úgy a jobb, mint a bal oldalon). A kopolyúívek domború oldalain a kopolyúívet, a homorú oldalukon pedig a szájüregbe jutott víz megszűrésére és a táplálék visszatartására szolgáló vékony, csontos kopolyútöviseket találjuk. Ezeket kell az első kopolyúíven (vagy a jobb- vagy a baloldalin) megszámlálnunk, amit ilyen módon a hal szájüregének megsérülése nélkül is elvégezhetünk.

a dunai nagy hering (*Alosa pontica*) egyik változata (varietas Danubii Antipa) ismeretes a magyar Dunából, melynek egy példányát Pestnél fogták ki 1846-ban.**) Az alsó Dunába különösen ez, de talán ugyanezen fajnak még két más változata (var. nigrescens és var. Russac), valamint a többi felsorolt fajok is esetleg főlathatnak a tengerből, s mint ritkaságok hálába kerülhetnek hazánkban. A vándor alóza (*Alosa vulgaris*) újabb vizsgálatok szerint nem él a Fekete-tengerben, s így a Dunában sem fogható. Az erre vonatkozó irodalmi adatok tehát tévesek.

VI. család: Pisztrángfélék.

Familia: Salmonidae.

Különös ismertető jegyek: A második hátúszó „kövérúszó”. Bajuszszálak nincsenek. A törzs és tark pikkelyekkel fedett, a fej pikkelytelen.

A nemek meghatározó táblája.

A) Az első hátúszó nagyon hosszú, benne 5—7 kemény és 14—17 lágy sugár van:

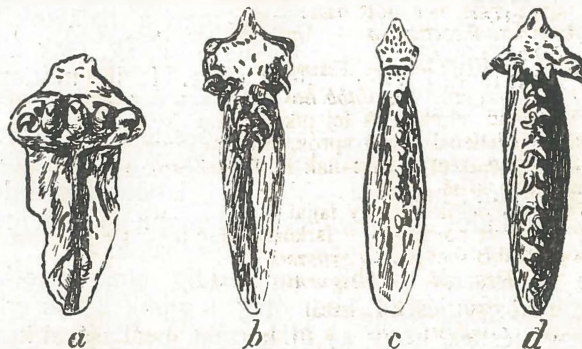
Pér — Thymallus.

Csak egy faj: Pénzes pér — *Thymallus vulgaris* Nilsson.

B) Az első hátúszó rövid, benne 3—4 kemény és 7—11 lágy sugár van:

Pisztráng — Salmo.

A pisztrángok (*Salmo*) nemébe tartozó fajokat a szájpádlás középvonalában található ekecsont (vomér) formája és különösen a rajta levő fogazat elhelyeződése szerint még alnemekbe (Subgenusokba) is osztják. Az ekecsonton megkülönböztetjük annak elől levő szélesebb lemezét és a szájpádlás tetején, annak belseje felé haladó keskenyebb nyelét. Úgy a lemez, mint a nyelv fogakat viselhet. Utóbbin a fogak egy vagy két hosszanti sorban állhatnak. Ezekből eltekintve az ekecsont nyele lehet sima, lapos, vagy pedig középvonalán kiálló tarajt, léczet viselhet. (12. kép.)

12. kép. Pisztrángfélék ekekcsontjai.

a és b a lemez fogas, a nyelv fogatlan (galócza és pataki saibling); c a lemez fogatlan, a nyelv fogas (lazacz); d a lemez is, a nyelv is fogas (sebespisztráng). Az ekekcsontok alakja és a fogak száma ugyanazon fajnál is változó.

Az ekekcsont különbségei szerint a fajokat a következő táblázat segítségével határozhatjuk meg:

1. Az ekekcsont lemeze fogatlan, nyele egy sor gyenge fogat visel, melyek idősebb állatokon fokozatosan kihullanak. Az ekekcsont nyele középvonalán gyengén tarajos:

Lazaczpisztráng — Trutta salar.

2. Az ekekcsont lemeze fogas, nyele fogatlan és nem tarajos.

a) A lemez fogai egy harántirányú sorban, a nyelv rövid:

Dunai galócza — Salmo hucho.

b) A lemez fogai a hosszú és öblös nyelv eleje felé összehajló kettős sorban állanak:

Amerikai pataki saibling — Salmo fontinalis.

3. Az ekekcsont lemeze is, nyele is fogas. A lemez fogai harántirányú sorban, a nyelv fogai hosszanti irányú (rendesen kettős) sorban állanak és nagyon erősek.

a) A test oldalain rendszeren vörös és fekete pettyek, melyeknek világos udvaruk (kerülete) van.**)

Sebespisztráng — Trutta fario.

b) A test oldalain a pontoknak nincs világos udvara, az oldalvonalat széles rózsaszínű, ivás idején szivárványszínekben pompázó szalag szegélyezi a kipreparált ekekcsont oldalról tekintve nagyon erősen, csónakszerűen görbült:

Szivárványos pisztráng — Trutta iridea.

*) Vutskits György dr.: Heringfélék a Dunában és a Fekete-tengerben. Halászat, XV. évf. és Allattani Közlemények, XIII. 1914.

**) A színezet nagyon változó.

VII. család: Póczfélék — Familia: Umbridae.

Külső ismertető jegyek: A felső állkapocs, a fej egész szem-mögötti tájéka és a kopolyúfedők is háztetőcserépszerűen elhelyezkedő pikkelyekkel fedettek, épp úgy, mint a törzs és a fark. Az oldalvonal a törzsen és a farkon nem látható (átfürt pikkelyek nincsenek). A farkúzó domború szélű. Csak egy faj:

Lápi pócz — Umbra Kramerii.

VIII. család: Csukafélék — Familia: Esocidae.

Külső ismertető jegyek: A fej szemelőtti tájéka széles, felülről lefelé lapított, úgy, hogy az igen nagy száj *kacsacsőrre* emlékeztet. A test pikkelyekkel fedett, a fej szemmögötti tájéka és a szilványfedők ellenben *csak részben* pikkelyesek. A szájban, különösen az alsó állkapocson nagyon erős ragadozó fogak. A test nyulánk, oldalt csak kevésbé lapított. A hátúzó feltünően hátratólt állású:

Közönséges csuka — Esox lucius.

IX. család: Harcsafélék — Familia: Siluridae.

Külső ismertető jegyek: A bőr egészen csupasz, száj körül feltünő, fejlett bajuszszálak. A szájban, különösen az alsó állkapocson nagyon erős ragadozó fogak. A test nyulánk, oldalt csak kevésbé lapított. A hátúzó feltünően hátratólt állású:

Közönséges csuka — Esox lucius.

X. család: Csikfélék — Familia: Acanthopidae.

Külső ismertető jegyek: Legalább hat bajuszszál. A kopolyúfedő készülék a bőr alatt elrejtve. A fej pikkelytelen, a törzs és fark pikkelyei pedig fejletlenek, igen aprók, annyira, hogy csak nehezen vehetők észre, helyenként hiányzanak is. A farkúzó sohasem bemetszett, legfeljebb kissé öblös.

Három nem, mindenik egy-egy fajjal.

X. család: Csikfélék — Familia: Acanthopidae.

Külső ismertető jegyek: Legalább hat bajuszszál. A kopolyúfedő készülék a bőr alatt elrejtve. A fej pikkelytelen, a törzs és fark pikkelyei pedig fejletlenek, igen aprók, annyira, hogy csak nehezen vehetők észre, helyenként hiányzanak is. A farkúzó sohasem bemetszett, legfeljebb kissé öblös.

Három nem, mindenik egy-egy fajjal.

1. A száj körül tíz bajuszszál, a farkúzó domború szélű, a test alakja és még inkább mozgása *hígyószzerű*:

Réti csík — Misgurnus fossilis.

2. A száj körül csak hat bajuszszál.

a) A farkúzó domború szélű, a bajuszszálak aprók, egyforma hosszúak, a szemek alatt egy-egy kétégyű, mozgékony, felállítható, *szűrés* csonttüske:

Vágó csík — Cobitis taenia.

b) A farkúzó egyenesen leemelt, esetleg kissé öblös, a szájzugokban levő két bajuszszál hosszabb, mint a felső ajkon levő másik négy:

Kövi csík — Nemachilus barbatulus.

(Folyt. köv.)

IRODALOM. KÖNYVISMERTETÉS.

Péché József: Gátvédelem. A második kiadást átdolgozta Péché Béla. A m. kir. földművelésügyi miniszter kiadványa. Budapest, 1918.

A tógazdák egyik legfőbb munkája az *állandó gátvédelem*, mindezenre különös mértékben érdekelheti tehát őket mindaz, a mi egyáltalán gátvédelemről szól. A földművelésügyi minisztériumnak e című kiadványa ugyan a folyóvizek időszakos nagy áradásai ellen épített töltések védelmét tartja szem előtt, de oly gyakorlati alapon tárgyalja anyagát, hogy mindenki, a kinek bárminő ehhez hasonló munkája akad, csak okulhat belőle s igen hasznos tudnivalókról nyer tájékoztatást.

Az „Előzetes tudnivalók”-ban általános érdekűek az „Árvíz és védőgát” (1. §), „Az árvíz hullámzása” (4. §), „A gát anyagának befolyása a gátvédelemre” (5. §), „A gát építésmódjának befolyása a gátvédelemre” (6. §), „Védelmi anyagok és eszközök” (9. §) szakaszai. A „Védekezés hullámverés ellen” című fejezetben kiemelendők a „Rözséborítás” (15. §), „Gátvédelem szalma, deszka és karóval” (30. §) és „Gátborítás szalma, deszka és karóval” (31. §) szakaszok. A „Védekezés szivárgás, csúrgás és gátcsuszamlás ellen”

ismét egy sereg igen fontos tudnivalót tartalmaz. Épp úgy „A gátzákadás körüli eljárás” fejezete is, a melynél különösen kiemelendők a „Kisebb gátzákadások elzárása” (70. §)-ról mondottak.

E címek maguk is jelzik, hogy a tógazdákat mennyire közelről érintő dolgokról van a kis kötetben szó, nem ajánlhatjuk tehát eléggé figyelmükbe annak elolvasását.

A munka megszerezhető minden nagyobb könyvkereskedő útján is. Ára: 4 K.

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett az Országos Halászati Egyesületnek 1918. május 7-én Budapesten, az Országos Erdészeti Egyesület székházában tartott évi *rendes közgyűléséről*.

Elnök: *bárá Tallián Béla.*

Jegyző: *Végh János* másodtitkár.

1. *Elnök* a megjelentek üdvözlése után megállapítja, hogy az alapszabályok szerint a *közgyűlés határozatképes*. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Győry Gyula és Szalkay Zoltán egyesületi tagokat. Távolmaradásukat kimentették: Bokor Pál (Szeged), Simonffy Gyula és Isgum Rezső (Tolna).

A közgyűlés a bejelentéseket tudomásul veszi.

2. *Répássy Miklós* ügyv.-titkár felolvassa *titkári évi jelentését* az egyesület mult évi működéséről:

Tisztelt közgyűlés! A negyedik éve tartó háború folyton fokozódó nehézségei egyesületünk tevékenységét is mindinkább szűk korlátok közé szorítják. A lefolyt évet a mostoha viszonyokkal való, sajnos eredményesnek nem mindig mondható küzdelem töltötte be.

Mult évi közgyűlésünk óta öt választmányi ülést tartottunk (1917. július 5-én, szeptember 10-én, november 10-én, 1918. január 23-án, május 7-én).

A legfőbb kérdés, a mely egyesületünk vezetőségét minden alkalommal foglalkoztatta: a *hálóanyag hiánya*, a mi halászatunkat létalapjában ingatja meg. A kendert, pamutot, a hatóság közcélokra foglalta le. Egyesületünk még a mult év márciusában, a mint azt előző évi jelentésemben is említém, az illetékes kormányhatóságokhoz fordult, hogy a lefoglalt kenderanyagból legalább 200 q-t utaljon ki a halászat céljaira; rámutattunk beadványunkban arra a fenyegető kárta, a mely a közéletmezést fogja érni, ha a halászati tüzemek fogóeszközök hiánya miatt szünetelni lesznek kénytelenek. Beadványunknak annyi eredménye lett, hogy a nyár vége felé a kért mennyiségnek mintegy negyedrészre, 52 q kiutaltatott. A kikészített, kereken 35 q-t kitevő hálóanyagot a jelentkezők között aránylagosan osztottuk meg.

Hiábavaló volt azonban pamuthálók beszerzése és pamutfonal kiutalása iránti kérelmünk. A Németországból való behozatal elé leküzdhetetlen nehézségek gördültek. Ama kérelmünknek, a melylyel a kereskedelemügyi kormányhoz legalább háfőjavítások céljaira való pamutcsinget, később pedig kendercsinget kiutalásáért fordultunk, annyiban lett eredménye, hogy a Kender- és Juttaipari bizottság ilyen célra már többeknek utalt ki fonalat.

Miután a kiutalt kendermennyiség csak igen kis mértékben fedezte a szükségletet, újabb s újabb beadványokban kértük több kendernek a kiutalását, kérelmünket a földművelésügyi és közéletmezési miniszter urak is pártolták, egyesületünk vezetősége személyesen is *hajlékozott* az illetékes intéző köröket helyzetünkről, végre annyit elértünk, hogy ez év január hó második felében újabb 100 q, április hóban pedig ismét 41 q kenderanyag utaltatott ki hálószerzár gyártása céljára, összesen tehát 193 q. Később jött ugyan egy része, de mégis enyhített a végső szükséglet.

Az egyesületünknel eddig bejelentett igények összesen 28,411 kg. hálóanyagra szóltak; kiutalás történt a választmány útján eddig 149 érdekelt részére összesen 11,036 kg. mennyiségben; az igények tehát nem egészen 40%-ban voltak csak kielégíthetők. Ezek között azonban vannak nagyobb számú egyéneket magukba foglaló cso-

portok. Miután az áprilisi engedélyezett 150 q nyersanyagból körülbelül 10,500 kg. kész árú készülhet, a rendelkezésre álló készlet ezidőszert ki is volt már merítve, hozzájött azonban legújabbán ismét 4100 kg. nyers kender, abból tehát még várható 30 q készárú.

Ha a hálóhiányhoz hozzávesszük azt, hogy másfajta fogóeszközök, mint pl. az eddig külföldről kapott horgok is, úgyszólván teljesen kifogytak, itteni előállításukra pedig ezidőszert mód nincs, hogy a munkakéz napról-napra fogy, a bőryanag hiánya a kellő ruházati felszerelést lehetetlenné teszi, a szállítás pedig a lehető legkedvezőtlenebb, fogalmat nyerhetünk halászatunk általános nehéz helyzetéről.

F. évi február hóban 1000 pár csizmához való anyag kiutalását is kértük. Válasz beadványunkra még nem érkezett.

A tógazdasági üzemeknél mindezekhez hozzájárul még a haltakarmány teljes hiánya. A lefolyt évadban csupán csak az a meglehetősen későn érkezett 150 q húsliszt tett számot, a melyet a közös hadügyminisztérium juttatott a földművelésügyi kormány útján tógazdáinknak. Malomhulladék kiutalása, illetőleg esetleg megromlott, de haltakarmányozásra felhasználható lisztes magvak átengedése iránt a kormányhoz intézett beadványunkra csak az a válasz érkezett, hogy az a lehetőség szerint figyelembe fog vétetni.

Hogy annak a mostoha helyzetnek, a melybe ily körülmények között halászatunk jutott, csak az általánosan nyomasztó viszonyok-e az okai, nincs módunkban megállapítani, de a következményekre, felelőségünk érzetében, rá kell mutatnunk. A természetes vizek halászatának zsákmánya ott, a hol pontos adatok alapján meghatározható, legalább is *felére* csökkent a réginek; még nagyobb mértékben apadt a mesterséges viszonyok között űzött halászatok terméseredménye. A jövőben a csökkenés természetesen még nagyobb mértékű lesz.

Hogy az egyes üzemek, a mai halárak mellett, mégis jó üzleti eredményeket érnek el, az *egyáltalán nem lehet ellenérték a termelés ilyen csökkenése révén a közélémezést érő kárért.*

A halárak folytonos emelkedésének is, az általános drágaságon kívül, bizonyára legfőbb oka a kereslet növekedése s a kínálat csökkenése.

A halárak és halforgalom szabályozása céljából ugyan történt az Országos Közélémezési Hivatal részéről kezdeményező lépés. Az ez ügyben megtartott értekezleten Egyesületünk is képviselve volt. A kezdeményezésnek azonban kézenfekvő okokból folytatása nem lett. A felmerült bajok legfőbb oka a *termelési eszközök hiánya*, a bajok orvoslására tehát nincs más mód, minthogy ez eszközök rendelkezésünkre bocsáttassanak.

A halászat törvényes szabályozását illetőleg Egyesületünk, különösen a ponty fogásának semmiképp sem megokolt hosszú tilalmára mutatva rá, előterjesztéssel élt a tilalmaknak a kivételes törvény alapján való rendezése érdekében. (Halászat, 1917. augusztus 1.) Válasz beadványunkra még nem érkezett.

Kértük aztán a kereskedelemügyi miniszter úrtól, hogy a speciál-halszállító kocsik tulajdonosainak benzin kiszolgáltatása iránti kérelmét, tekintettel arra, hogy élőhalak szállítása a mai viszonyok között másképp alig lehetséges, méltányos figyelemben részesítse.

Foglalkozott választmányunk a vasúti tarifa szabályozás ügyével is, módot keresve, hogy érdekeink e téren védelemre találjanak.

Folytatta Egyesületünk a *halrajzi adatok összegyűjtésére* irányuló múlt évben megkezdett munkát is. E munka, ha a mostani viszonyok közt gyors haladásáról nem is lehet szó, napról-napra szorosabb összeköttetésbe hoz bennünket a gyakorlat embereivel, a mi mindenesetre örvendetes s biztató a jövőt illetőleg.

Örömmel említhetem fel azt is, hogy a nagyméltóságú földművelésügyi miniszter úr a „Halászat” című szaklapnak fenntartását, a mely Egyesületünk hivatalos közlönye, a mostani nehéz viszonyok között is, s a rendkívül nagy nyomdai költségek ellenére is, biztatót a s Egyesületünk minden tagjának díjtalanul juttatja. Törekvéseinknek oly mérvű támogatása ez, a melyért legnagyobb hálánk és köszönetünk illeti.

Az Egyesület vagyona 16,939 K 80 f., hadikölcsönjegyzésünk 8000 K.

Végül a magyar halászat multjával összefüggő azt a kegyeletes ténnyt kell a t. közgyűlésnek bejelenteni, hogy *Fanda Ágoston tagtársunk*, a budapesti halászcéh ereklyemaradványait egyesületünknek adta át végleges megőrzés végett.

Singhoffer M. József tagtársunk pedig ugyancsak mint ereklyét átengedte az Egyesületnek azt a bográcsot, a melyet nagyemlékű Erzsébet királynénk használt, midőn a millenniumi kiállításon a „Singhoffer”-féle halászcárdában ebédelt.

Az egyesületi szellem e szép megnyilatkozásért hála s elismerés illeti mindkét tagtársunkat.

Tagjaink közül négy érdemes régi tagtársunkat ragadta el a halál: Valasek Ferenczet, Fekete Mihályt, Kócsy Jánost és báró Révay Gyulát. Emléküket kegyelettel őrizzük.

Egyébként a tagok szaporodásának örvendetes növekedését jelenthetem. Belépett az Egyesületbe a mult közgyűlés óta 101 új tag, köztük 12 alapító. Az elhunytakat és kilépetteket leszámítva, az Egyesület tagjainak száma 404. Bár a szaporodás a multhoz képest haladást jelent, a taglétszám az érdekeltég nagyságához képest még mindig csekély s a taggyűjtés tekintetében való további buzgó működést nem ajánlhatjuk eléggé egymás figyelmébe.

A mostani nehéz idők nagyon is megmutatták, mily nagy szükség van együttes erőre, de még sokkal nagyobb mértékben lesz szükségünk ennek az erőnek kifejtésére a háború. befejezése után, ha majd a mostani pusztulás nyomán ismét a békés-élet eredményeket biztosító feltételeit akarjuk megteremteni. A mi, hogy minél előbb bekövetkezzék, bizonyára mindnyájunk hő óhaja!

Kérem, méltóztassék jelentésemet tudomásul venni.

A közgyűlés a titkári évi jelentést általános helyesléssel tudomásul veszi.

3. *Jegyző* felolvassa a mult közgyűlés óta az egyesületbe belépett új tagok névsorát. *Alapító tagok lettek:* Juristowski Miklós ny. hadbíró-ezredes Budapest, Haltenyészti R.-T. Budapest, őrgrof Pallavicini Arthur Écska, Pancsova város tanácsa, gróf Széchenyi Géza Erdősokonya, gróf Pappenheim Szigfried Iszkaszentgyörgy, Szeged város tanácsa, gróf Eszterházy Pál Szigliget, Győr szab. kir. város tanácsa, Szeged szab. kir. város tanácsa, Inkey László Felsőbogat, Taba Pál halász Dunapataj.

Rendes tagokul jelentkeztek: Korssós Zoltán városi tanácsnok Pancsova, Kovács Péter halászbérlő Szigetszentmiklós, Tuboly Lajos főszolgabíró Sárvár, ifj. dr. Goszthony Mihály Budapest, Lévy Béla városi tisztv. Szeged, Maczelka-Antalfy halászbérlő cég Martély, Pap Tihamér mérnök Arad, dr. Ujfalussy Dezső ár. elnök Lőcse, Horváth Dezső Tizsaszentimre, Hartstein Lőrincz halászbérlő Tizsadorogma, Hegedüs Pál halászmester Tizsadorogma, Huber János halászmester Mohács, Isgum Ádámné és fiai halker. cég Tolna, Khin Lajos halászmester Doborgáz, Klei: Bernát halászbérlő Budapest, Klein Frigyes halászmester Szob, Klein Samu halászmester Tizsalucz, Kopácsi közbirtokosság Kopács, Makk András halászmester Mohács, Német Ferenczné halászbérlő Budapest, Petróczy József halászmester Ujkenéz, Schmassmann Frigyes Budapest, Schwarz Dávid halászbérlő Hajdunánás, Szabó Román halászmester Nyergesujfalu, Szécsényi Mihály főhalászmester Tizsabolna, Vágási János halászmester Tizsabolna, Vécsey Károly kat. parancsn. halászosztály Bácsföldvár, Burghardt János halászati jogbérlő Kevepallós, Filipovics Ida halászati jogbérlő Szöllőske, Filipovics Sámuel halászati jogbérlő Szöllőske, Macha Ferencz József halászmester Vác, Jeszenszky András halászati jogbérlő Kisgöd, Sándori Ferencz halászmester Győr, Sulyok István halászmester Győr, Schindler Alajos urad. jószágfelügyelő Lesenceistvánd; Udvarhelymegyei Méhészegyesület Székelyudvarhely, Hufnagel Gizella halászbérlő Vajka, Orbán Zsigmond halászmester Halábor, Siró József halászmester Halábor, Göndöcs István halászmester Péterhida, Moritz András halászmester Győrtelek, Khin István halászmester Somorja, Csoma János halászmester Örös, Gulyás István halászmester Hernádszurdok, Janovits Jakab halászmester Zétény, Zsigmond Ignác

Dunakiliti, Kovács József halászmester Gönyű, Friedl Nándor áll. halászmester Budapest, Khin Kálmán halászmester Vajka, Labár János halász Neszmély, Simon Károly halászbérlő Gyoma, Schwarz János halászbérlő Rázom, Jahl Jenő kir. főmérnök Pozsony, Vincze Sándor halászbérlő Érsekcsanád, Borz András halászmester Esztergom, ifj. Forschner Ferenc halászbérlő Öcsöd, Grósz Mózes Géberjén, Gerey Gyula polgármester Déva, Sztojanovits Boldizsár halászbérlő Debreczen, Pöcs József halász Tiszasarud, Schneider János halász Torontálalmás, K. Tóth Mihály ny. városi tan. Debreczen, Gyárfás Béla vállalkozó Szolnok, Weisz Bernát Győr, Konkoly Róza és társai cég Nagybecskerek, Lászlóczky Mihály halász Simongát, Liptómezei vágvízi h. t. Liptószentmiklós, Faltay László ujságró Budapest, Hajós Miksa bankigazgató Ujvidék, dr. Gonda Mór orvos Pancsova, Chalupeczky János urad. főerdész Simongát, Dudits Pál ny. árv. ül.ök Gálya, Fizek György halászati jogb. Zebegény, Hirschl Hermann földbirt. Tiszaszentmiklós, Rozman Károly halászmester Tiszaujlak, Herskovics Márton Csicsér, Engelmann Sámuel Szedertény, Reberits Antal halászmester Kunzentmárton, Gecsevics János halászmester Pancsova, Bitter Béla tanító Párkány, gróf Révay László Kisselmecz, Juhász Nándor Kevevára, Baranovics Béla mérnök Örkény, Enkelhardt Károly százados Budapest, Hlavács Viktor számtanácsos Budapest, Molnár Simeon bizt. főtit. Budapest, Schrött Ede vállalkozó Budapest, Wein Árpád kir. vegyész Budapest, Czilling József halászmester Komárom.

A közgyűlés a most bejelentett 12 alapító és 89 rendes tagnak az egyesületbe való felvételét megerősíti.

4. *Kuttner Kálmán* pénztáros bemutatja és ismerteti *pénztári jelentését*, illetőleg az 1917. évi *vagyon mérlegét* az alábbiak szerint:

Vagyon.		Névérték	
		K	K
3 drb 2000 K n. é. 4 ^{1/2} %-os Magyar Általános Takarékpénztár r.-t. záloglevél	6000—	5685—	
3 drb 1000 K n. é. 4 ^{1/2} %-os Magyar Általános Takarékpénztár r.-t. záloglevél	3000—	2760—	
1 drb 1000 K n. é. 4 ^{1/2} %-os Magyar Általános Takarékpénztár r.-t. záloglevél	1000—	900—	
2 drb 200 K n. é. 4 ^{1/2} %-os Magyar Általános Takarékpénztár r.-t. záloglevél	400—	379—	
3 drb 200 K n. é. 4 ^{1/2} %-os Magyar Általános Takarékpénztár r.-t. záloglevél	600—	552—	
2600 K n. é. 6%-os hadikölcsönkötvény	2600—	2522—	
4000 K n. é. 6%-os hadikölcsönkötvény	4000—	3864—	
Maradványok:			
Bank folyószámlán	1110—		
Postatakarék folyószámlán	941·08		
Házipénztárban	267·72		2318·80
Összesen			18980·80
Teher.		K	
M. Ált. Takarékpénztár r.-t.-nál lombardkölcsön			2041—
Egyenleg, mint egyesületi vagyon			16939·80
Összesen			18980·80

A közgyűlés a pénztári jelentést és a megvizsgált vagyonmérleget jóváhagyólag tudomásul vette.

5. *Corchus Béla*, mint a számvizsgáló-bizottság tagja jelenti, hogy a *mult évi zárószámadásokat* tételről-tételre átvizsgálták és mindent a legnagyobb rendben találtak az alábbi részletezés szerint:

Bevétel.	Előirányzat	Tényleges bevétel
	K	K
1. Maradványok:		
Bank folyószámlán	624·61	
Postatakarék folyószámlán	175·27	
Házipénztár	540·68	1340·56
2. Tagsági díjak	1440—	1668—
3. Alapítványok		700—
4. Kamatok		899·52
Összesen		4608·08

Kiadás.	Előirányzat	Tényleges bevétel
	K	K
1. Postaköltségek	50—	81·33
2. Nyomtatványok	50—	71·27
3. Irodai költségek	100—	62—
4. Szakelőadások	200—	
5. Másodtitkár-jegyző tiszteletdíja	400—	400—
6. Pénztáros tiszteletdíja	300—	300—
7. 1400 K n. é. hadikölcsönkötvény átvétele a halrajzi alpból	1365—	1365—
8. Vagyonkezelési költségek		9·68
9. Maradványok:		
Bank folyószámlán	1110—	
Postatakarék folyószámlán	941·08	
Házipénztár	267·72	2318·80
Összesen		4608·08

A közgyűlés a számvizsgáló-bizottság jelentése és javaslata alapján a zárószámadást jóváhagyta és a pénztárosnak a felmentést megadta.

6. *Kuttner Kálmán* pénztáros bemutatja az 1918. évi *költség-előirányzatnak* a választmány által már letárgyalt tervezetét az alábbi részletezés szerint:

Bevétel.		Kiadás.	
	K	K	K
1. 1917. évi maradvány:			
Bank folyószámlán	1110—		
Postatakarék folyószámlán	941·08		
Házipénztár	267·72		2318·80
2. 11,000 K n. é. záloglevél kamata			495—
3. 8000 K n. é. hadikölcsön kamata			480—
4. Tagsági díjak			1800—
Összesen			5093·80

Kiadás.		K	
	K	K	K
1. Postaköltségek			100—
2. Nyomtatványok			100—
3. Irodai költségek			100—
4. Szakelőadások, kiadványok			500—
5. Lombardkölcsöntörlesztés			1000—
6. Másodtitkár-jegyző tiszteletdíja			600—
7. Pénztáros tiszteletdíja			450—
8. Előre nem látottak			200—
9. Egyenleg mint pénztári maradvány			2043·80
Összesen			5093·80

A közgyűlés a tervezetet jóváhagyta és rendes költségvetés erejére emelte.

7. A tisztújítás során *Meller Henrik* meleg szavakkal emlékezik meg az egyesület vezetőségének eddigi hatékony működéséről és indítványára egyhangú lelkesedéssel megválasztottak újra: elnökké báró Tallián Béla v. b. t. t., alelnökké báró Inkey Pál és Landgraf János, választmányi tagokul pedig: Ajtics Horváth Dezső, Bokor Pál (Szeged), Dr. Bucsanszky Bertalan, Corchus Béla, Darányi Ágoston (Tata), Dietzl Lajos, Dr. Dobránszky Béla, Dr. Goszthony Mihály, Ivančić József (Zagreb), Dr. Korbuly Mihály, Kuttner Kálmán, Makfalvy Géza, Purgly Pál (Siófok), Répássy Miklós, Scheiber József, Schwarz Izidor (Győr), Simonffy Gyula, Stögermayer Antal (Szolnok), Végh János, Zimmer Ferenc.

8. Az 1919. évi számvizsgáló-bizottságba ugyancsak a *Meller Henrik* javaslatára:

Dr. Goszthony Mihály elnökletével Corchus Béla és Scheiber József egyhangúlag megválasztottak.

9. *Löwenstein Emil* indítványozza, hogy az elnökségnek és a tiszviselőknek ama buzgóságáért, melyet az egyesület érdekében a háborús nehéz viszonyok között is mindenkor tanúsítottak, teljes elismerés szavazzassék jegyzőkönyvileg.

A közgyűlés egyhangúlag elhatározza.

10. *Báró Inkey Pál* alelnök az általános tömörülés fontosságát hangoztatja és hogy a *gazdák érdekképviseletének* megszervezését a kormány is elsőrangú feladatnak tekintti. Az őstermelők érdekképviseletében a tógazdáknak is szóhoz kell jutni. Azt indítványozza tehát, írjon át az egyesület az Országos Gazdasági Egyesülethez

oly értelemben, hogy a szándék megvalósítását a maga részéről is a legmelegebben támogatja és hogy annak keretében a halászati érdekeknek is külön bizottsági képviselője biztosítottassék.

Elnök nagyon helyesli az indítványt, de az összes halászati érdekelteknek tömörülését is sürgeti, hogy egyesületünk minél nagyobb súlylyal bírjon; foglalkozzék tehát a választmány a taggyűjtés fokozásának legsikeresebb módzataival is.

A közgyűlés mindkét indítványt elfogadja és az elnökséget a leginkább megfelelő eljárásra felhatalmazza.

11. *Corchus Béla* rámutat a halászati ereklyetárgyak gyűjtésének jelentőségére, mely kulturtörténeti szempontból is érdemes dolog. Az első adományozóknak, névszerint *Fanda Ágoston* rákosfalvi lakosnak, aki a régi pesti halászcseh ereklyemaradványait ajánlotta fel egyesületünknek, továbbá *Singhoffr M. József* bereszlóci halásmesternek, aki egy a millenárius kiállításon Erzsébet királyné által használt ezüstös bográcsot ajánlott fel, jegyzőkönyvi köszönet megszavazását javasolja. Egyúttal indítványozza azt is, hogy a „Halászatban”-ban általános felhívást intézzen az Egyesület mindazokhoz, akiknek ilyen múzeumi elhelyezésre és megőrzésre való régi halászati tárgyaik vannak, hogy azokat az Egyesületnek ajánlják fel megőrzés végett.

Dr. Bucsánszky Bertalan megjegyzi, hogy a vezetése alatt működő Budapesti Horgászok Egyesülete ugyanilyen mozgalmat indított, a gyűjtés tehát lehetőleg egységesen volna szervezendő, akár párhuzamosan, akár együttesen.

A közgyűlés az indítványokat helyesléssel fogadta és utasította a titkárságot, hogy *Fanda Ágoston*-nak és *Singhoffr M. József*-nek a közgyűlés jegyzőkönyvi kivonatát küldje meg s a Budapesti Horgászok Egyesületével is lépjen érintkezésbe.

Több tárgy nem lévén, az ülés berekesztetett.

K. m. f.

Végh János s. k.
másodtitkár-jegyző.

Báró Tallián Béla s. k.
elnök.

Hitelesítjük:

Győry Gyula s. k.

Szalkay Zoltán s. k.

A Budapesti Horgászok Egyesülete f. évi június 6-án délután 6 órakor közös összejöveteli helyiségében, a Belvárosi Polgári Kör (IV. ker., Eskü-tér 8., I. e.) újabb rendes közgyűlést tart.

Felhívás.

Halászciszmaszükséglet bejelentése ügyében külön is figyelmeztetjük és felhívjuk a bejelentőket, hogy az állandó alkalmazottaik névsorát és rendes munkásaik átlagos létszámát a Népruházati Bizottság már közölt átiratának (*Halászat*, május 15., 74. l.) megfelelőleg hatósági bizonyítvánnyal igazolják, illetőleg e bizonyítványokat pótlólag küldjék be az egyesület titkárságához (Budapest, V., Ügynök-u. 19. sz.). Jelezzék továbbá kifejezetten azt is, hogy hány pár csizmát igényelnek. Hogy kész csizmák utaltatnak-e ki avagy hozzávaló anyagok, most még nem tudjuk.

Az egyesület titkársága.

VEGYESEK.

A hal ára hajdan és most. *Kriesch János*. halászatunk e nagyérdemű úttörő munkása a „Hasznos és kártékony állatainkról” szóló kézikönyv (Házi könyvtár XXII. Budapest, Szent István-Társulat, 1876.) II. részében a „Halak”-ról írván, felemlíti, hogy „száz évvel azelőtt Pesten

a kecségének fontja 7—12 kr. volt, jelenleg 80 kr. — 1 frt
a pontynak „ 2—6 „ „ „ 50—70 kr.

a fogasnak fontja 2—5 kr. volt, jelenleg 60—80 kr.
a harcsának „ 2—5 „ „ „ 50—70 „
a csukának „ 2—5 „ „ „ 50—70 „

vagyis a hal mai nap 1000 perccenttel drágább, mint 100 év előtt.”

Mit szólna vajjon *Kriesch János*, ha most ismét, a 100 évnek nem is felével későbbben, hasonlítaná össze az árakat?!

Az igazság kedvéért azonban meg kell állapítanunk, hogy közvetlen a háború előtti békeárak alig mu!attak emelkedést az 1876-i árakhoz képest, sőt némely fajtánál talán még csökkentek is. Csak a háború ragadta magával a halat is, mint mindent, a mire az embereknek szükségük van.

Poroszország új halászati törvényeire vonatkozó végrehajtási rendeletet folyó évi márczius 16-án adták ki, tehát csaknem két évvel a törvény meghozatala után.

A végrehajtási rendelet szerint a törvény alkalmazásánál első sorban az 1916-ban az urakháza elé terjesztett törvénytervezet indokolása veendő irányadóul.

A védvámok és a német halászati egyesületek. A német birodalmi gazdasági hivatalhoz és a porosz földművelésügyi minisztériumhoz számos német halászati egyesület beadvánnyal fordult az édesvizi halak védvámjai érdekében. A beadvány szerint a német haltenyésztés fejlődése tökéletlen volt eddig, mert a külföldi verseny mellett a hazai tógazdaságok nem voltak jövedelmezők. A külföldi haltenyésztés különös előnye az olcsó haltakarmány. Németországban ilyennek beszerzése a jövőre is ki van zárva s így csak védvámokkal védekezhet. A vámtarifá szerint a ponty métermázsájára most 15 márka esik, nem élő pontynál 10 márka, míg a tógazdaságból származó pontyok és minden más édesvizi hal vámentes. Németországba a háborút megelőző évben 13 millió márka értékű édesvizi halat vittek be, abból a pontyra kereken 2 millió esett. A legtöbbet szállította Oroszország, azután Németalföld, Ausztria-Magyarország, Dánia és Franciaország. A javaslat kizárólag a nemes halféleségek védvámjára vonatkozik, a melyek nem jöhetnek néptáplálék számba, ilyenek a ponty, czompó, süllő és pisztráng. Lazacra és angolnára nem szükséges vámot vetni, mert a németországi termés csak igen kis részben fedezi a szükségletet. Ponty behozása elsősorban Franciaországból várható; a Hollandiából bekerülő pontyok is Franciaországból származnak. A süllő túlnyomóan Oroszországból és Lengyelországból származik; olcsósága igen súlyosan érinti a német süllőhalászatot. A német czompótenyésztés érdekében elengedhetlen a védvám. A pisztrángtenyésztést leginkább a Dániából való behozatal sújtja. (Deutsche Tageszeitung.)

A pézsmapocok Szászországban. A szász belügyminisztérium rendeletet bocsátott ki a pézsmapocok ellen való védekezés ügyében. A rendelet szerint a pézsmapocok nem áll a vadászati törvény oltalma alatt s mindenki foghatja s elpusztíthatja. A vadászat és halászat jogtulajdonosai, a vizek és telkek birtokosai, haszonélvezői és bérlői, valamint a közvizek fenntartására kötelezettek kötelesek birtokhatáraik között a pézsmapocokot pusztítani.

A veszedelmes állat, úgylátszik, ha nem is oly gyorsan, mint vártuk, de annál biztosabban terjed csehországi fészkekből a szomszédos országokba.

A hal, mint sertéstakarmány. Dániában törvény tiltja 1917. június 2-a óta, hogy bizonyos fajta halakat (tengeri halak) sertések takarmányozására használjanak. Most azonban törvényjavaslatot nyújtottak be a képviselőházhoz, hogy a törvény alól bizonyos feltételek mellett kivételek legyenek engedélyezhetők.

Bajorországban az országos halászati egyesületnek idei közgyűlésén elhangzott jelentés szerint az országos egyesületen kívül még 258 kerületi, járási és helyi halászati egyesület működik, a melyek tagjainak száma együtt 13,648! Ez egyesületek költségvetése összesen 237,299-35 márka bevételt és 188,116-26 márka kiadást tüntet fel.

Olyan számok ezek, a melyek a mi viszonyaink között szinte hihetetleneknek tűnnek fel.

Halak szállítása elevenen. A halak elevenen való szállításánál tudvalevőleg igen változó a szállított halmennyiség és vízmennyiség aránya az évszak és a halfajta szerint. *Dr. Koch* (Ausbach) a Deutsche Fisch-Correspondenz f. évi januári számában az alábbi gyakorlati adatokat tartalmazó táblázatot közli 10 órai megszakitás nélkül való szállítást feltételezve:

	január-februárban	március-júniusban	július-szept.-ben	október-decz.-ben
Ponty	25 kg.	20 kg.	18 kg.	25 kg.
Angolna	30 "	25 "	21 "	30 "
Veresszárnyú keszeg	20 "	10 "	8 "	20 "
Pirosszemű kele	24 "	15 "	10 "	25 "
Sügér	20 "	12 "	8 "	20 "
Dévér	20 "	12 "	10 "	20 "
Csuka	25 "	15 "	10 "	30 "
Czompó	30 "	25 "	21 "	30 "
Süllő	15 "	12 "	8 "	15 "
Pisztráng	10 "	6 "	5 "	10 "

Ezek az adatok csak piaczi anyagra vonatkoznak. Tenyészanyag szállításánál a víz mennyiségét 30-50%-al kell szaporítani.

Pisztráng szállítására vonatkozólag az alábbi középértékek vehetők *dr. Koch* szerint irányadónak:

100 liter vízben szállítható

4-5 kg. fogyasztásra való pisztráng,	350 drb	7-9 czm. hosszú ivadék
200 "	10-12 "	" "
100 "	13-15 "	" "
6-8000 drb zsenge ivadék.		

Mint kísérleti adatokat említi, hogy a ponty 10° C hőmérsékű vízben óránként testsúlyának minden kg.-jára 15 köbcentiméter oxigént igényel, 30° C-al kétszerannyit, vagyis 30 köbcentimétert; a pisztráng 10° C-nál 100 köbcentimétert, 25° C-nál pedig 250 köbcentimétert. A ponty megelégszik 1 liter vízben 4 köbcentiméter oxigénnal, a pisztrágnak azonban 7 köbcentiméter kell; ehez képest a pisztráng már elpusztul, ha az oxigéntartalom literenként 1,5 köbcentiméterre süllyed, ellenben a pontynál a végveszedelmet csak literenként a 0,5 köbcentiméterre való csökkenés jelenti.

Igen gyakorlati értékű figyelmeztetése *dr. Kochnak*, hogy a szállítás közben való vesztegléseknél ne idegen vízzel frissítsük fel a szállítóedények vizét, mert igen könnyen sokkal rosszabb vizet adunk a halaknak az eredeti vizüknél; kutak, források, zárt vezeték vize igen sokszor nagyon kevés levegőt tartalmaz. Legjobb ilyenkor, ha a szállítóedényekből cseberrel kimerített vizet jó magasból visszaöntjük az edényekbe.

A bécsi halpiacz tavasi jelentései különösen érdekelhetnek bennünket. E jelentésekben ugyanis ki van tüntetve a felhozott halak származása is. Így pl. egyszer azt olvashatjuk, hogy 13,527 kiló élő magyar pontyval szemben csak 3450 kg. cseh ponty jutott ott eladásra. A magyar ponty ára nagyban 9 K 40 f., kicsibe 10 K 40 f. volt, — a cseh pontyé nagyban 6 K 70 f., kicsiben pedig 7 K 60 fillér. Máskor ismét 24,822 kg. magyar élő ponty került a bécsi piacra s abból 4062 kg.-ot a „Nordsee” halászati társulat szállított, a mely egyébként csak tengeri halakkal foglalkozik. Ugyanakkor csupán 1065 kg. cseh ponty jutott Bécsnek.

Magyar származású halféleségek a pontyon kívül még a czompó, csuka és fogas is a bécsi piacon.

Budapesti halpiacz. Mult havi jelentésemben jelzett árúbörség nem volt állandó; most a halak ívási idejének elmúltával, ismét gyérek a hozatalok, ezek már mind leírvott egyedekből állanak. Ha van a halpiacznak néha némi feleslege, azt osztrák halkereskedők — a kik most már személyesen látogatják halpiacunkat — készségesen vásárolják össze.

A folyammenti városokban a halfogyasztás megcsappant, mivel ott is szigorúan tiltják a halak vasárnapjára árúítását; ez a tilalom súlyosan érinti az ottani lakosságot, melynek a hal nem luxus eledel, hanem kedvelt ünnepi tápláléka, most aztán elesik tőle, mert az áru kereskedő kezébe kerül, ki azt onnan elszállítja.

Utóbbi időben nagyobb mennyiségű halat, főképp apróbb fajta pontyot szállítanak a tiszai kiöntésekből, melyek a Tisza szokatlan alacsony vízállása következtében igen összeapadtak, a bennök lévő halak tehát könnyebben kerülnek hálóba.

Úgy látszik, beléptünk a szárazabb évek szakába, ennek pedig sekély vízállások és halszűke a következménye.

A Balatonból, a hol a ponty fogásának tilalma fel van függesztve, nagyobb mennyiségű szépen fejlett ponty került a piacra.

A budapesti piacz halárai nagyban:

Kecsege, nagyság szerint	16.—22.—	K
Süllő, nagy	18.—20.—	"
" közép	16.—17.—	"
" apró	12.—16.—	"
Ponty élő nagy	14.—16.—	"
" " közép	13.—14.—	"
" " apró	10.—12.—	"
" " jegelt	10.—15.—	"
Harcsa vágó	16.—18.—	"
" közép	14.—16.—	"
Csuka élő	—	"
" jegelt	10.—14.—	"
Czompó	8.—10.—	"
Kárász	7.—8.—	"

C.

HOROGKÉSZSÉGET

VESZ

FÖLDVÁRY, MISKOLCZ, TEMPLOM-U. 1. SZ.

Halászatbérbeadás.

Alulírott Halászati Társulat 1918. évi június hó 4-én, **Ipoly**ságon, a vármegyeház kistermében déli-
előtti 10 óra or tartandó nyilvános árverésen
1918. április hó 1-től 1924. márczius 31-ig terjedő
hat évre haszonbérbe adja az **Ipoly folyó Szob-kovári**
szakaszán gyakorolható halászatot a törvényes föltételek kor-
látai között.

A halászati árverés 4 szakaszra történik és pedig:

I. **Szob-Helemba** községek alsó határától **Ipoly-
pásztó** felső határáig, kiterjedése **192 hold**, kikiáltási ár:
300 korona.

II. **Ipolybél-Vámosmikola** alsó határától **Gyerk-
Perezslény** felső határáig, kiterjedése **210 hold**, kikiáltási
ár: **350 korona.**

III. **Ipolyság** alsó határától **Ipolynagyfalu-Ipoly-
vecze** felső határáig, kiterjedése **149 hold**, kikiáltási ár:
250 korona.

IV. **Ipolybalogtól Kóvár** felső határáig, kiterjedése
105 hold, kikiáltási ár: **200 korona.**

Bánatpénz minden szakaszra külön-külön 300 korona, mely
az árverés megkezdése előtt teendő le és a halászati bérletet
el nem nyerteknek az árverés után azonnal visszaadatik, a
halászati bérlőké visszatartatik és kötelesek az elért évi bér-
összeg felére azt kiegészíteni, mely javukra takarékpénztárban
elhelyeztetik és a bérlet letelte után, ha a Társulat igényekkel
ellene fel nem lép, a begyűlt kamatokkal együtt visszaadatik.

A Társulat fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett
ajánlatokat a társulati cél érdekében szabadon mérlegelhesse.

Árverési feltételek **alsóőri Farkas Géza** társulati
alelnök-ügyvezetőnél, **Drégelypalánk, Hont megye**, be-
tekinthetők, továbbá az árverés előtt is közzé fognak tétetni. Az
árverési hirdetés költségei a 4 szakasz közt egyenlően meg-
osztva, a bérlők terhére képezik.

Drégelypalánk, 1918. május 15.

Szob-kovári Ipolyi Halászati Társulat.

Hivatalos árjegyzés Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban és nyílt piaczaiban.
Áringadozások kilogrammonként fillérben.

Az áru neve	1918. május 6—11, között.			1918. május 13—25. között.		
	Nagyban	A vásárcsarnokokban	A nyílt piacokon	Nagyban	A vásárcsarnokokban	A nyílt piacokon
		kicsinyben			kicsinyben	
a) Édesvízi élő hal.						
Ponty, nagy	1200—1500	1400—1800	} 1000—1600	1400—1800	1600—2000	} 1200—2000
" kicsiny	1100—1150	1200—1600		1400—1500	1300—1800	
Harcsa, nagy	1900—2000	2200—2400	} 2000—2400	1900—2000	2400—2400	} 2000—2400
" kicsiny	1700—1800	1800—2000		1800—1800	2000—2200	
Csuka, nagy	1200—1400	1400—1700	} 1200—1400	—	1700—1800	} —
" kicsiny	1000—1000	1200—1500		—	1500—1700	
Fogassüllő, dunai	—	—	—	—	—	—
Kárász	400—1000	800—1100	560—1000	600—1000	800—1400	800—1000
Czompó	1000—1200	1100—1300	1100—1400	1000—1200	1100—1600	1100—1400
Márna	—	1100—1200	—	—	1200—1700	—
Keszeg	—	—	—	—	—	—
Pisztráng	—	3000—3000	—	—	3000—3000	—
Kecsege, nagy	—	—	—	—	—	—
" kicsiny	—	—	—	—	—	—
Apró kevert hal	—	—	600—900	—	—	600—1200
b) Édesvízi jegelt (nem élő).						
Ponty, nagy	1100—1300	1200—1500	} 800—1400	1100—1300	1200—1800	} 800—1400
" kicsiny	900—1000	1000—1200		900—1000	1100—1300	
Harcsa, nagy	1600—2000	2400—3000	} 1800—2400	1900—2000	2200—3000	} 1600—2400
" kicsiny	1400—1800	1800—2000		1600—1800	1600—2000	
Csuka, nagy	—	1300—1600	} 800—1000	—	1400—1800	} —
" kicsiny	—	1000—1300		—	1100—1400	
Fogassüllő, dunai	1800—2400	2000—2600	—	1800—2400	1800—2600	—
" balatoni nagy	—	—	—	—	—	2000—2400
" " kicsiny	—	—	—	—	—	—
Keszeg, balatoni	—	—	—	—	—	—
Garda, balatoni	—	—	—	—	—	—
Kárász	300—800	600—1000	500—1000	500—800	600—1000	600—900
Czompó	—	800—1000	800—1000	—	900—1000	—
Márna	—	800—1300	—	—	1200—1500	—
Keszeg	—	600—900	600—600	—	700—900	—
Pisztráng	—	—	—	—	—	—
Lazac, rajnai	—	—	—	—	—	—
Kecsege, nagy	1300—2200	2600—3000	—	2000—2200	2600—3000	1800—2400
" kicsiny	1000—1800	1700—2400	—	1600—1800	2200—2400	—
Söreg	—	—	—	—	—	—
Viza	—	—	—	—	—	—
Apró, kevert hal	—	400—700	400—900	—	500—700	400—600
c) Rák.						
Folyami rák, nagy 1 darab	—	—	—	—	—	—
" " kicsiny 1 "	—	—	—	—	—	—

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek több ezer métermázsa élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, cs. és kir. udvari szállító BUDAPEST, Központi vásárcsarnok. Telefon: 61—24

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd.

Sürgőnyczím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

ősz és tavasz szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingaui pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzéssel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd.